

Překonávání systému protitankové obrany nepřítele

Při použití klasických prostředků v útočném boji jsou hlavní palebnou silou dělostřelectvo a letectvo, hlavní údernou silou tanky. Známe-li protitankový obranný systém nepřítele, jsou motostřelecké a tankové jednotky schopné rychlými údery rozvrátit systém protitankové obrany, a to aktivní manévrovací a palebnou činností; v součinnosti s výsadkem mohou proniknout do hloubky nepřátelské obrany a obsadit výhodné úseky a terénní čáry. Z těchto výhodně zaujatých čar jsou schopny ničít rozvíjející se nepřátelské zálohy a tím vytvářejí předpoklad k průlomu nepřátelského protitankového obranného systému. K tomu, aby mechanizované jednotky mohly splnit tyto úkoly v rychlém tempu a co možná s nejmenšími ztrátami, je zapotřebí a nevyhnutelné úplně zničit protitankovou obranu nepřítele. Pro pochopení uvádíme, že jedno neporušené a bojeschopné samohybné vozidlo vyzbrojené 90 mm kanó-

nem při objevení vlastních tanků na vzdálenost 1 600 m, do příchodu na vzdálenost 400 m, tj. doba asi 4 min., je schopné za tuto dobu vypálit 12 až 15 ran a tím vyřadit 4 až 5 vlastních tanků nebo obrněných transportérů. Při vhodně uspořádané protitankové obraně, kdy protitankové prostředky jsou zakopané a maskované, je schopen nepřítel vyřadit 40 až 50 % vlastních tanků a obrněných transportérů. V důsledku těchto ztrát by byl ohrožen útek, ztratil by tempo a údernou sílu. Při zdolávání nepřátelské obrany za použití klasických prostředků by tato ztráta ohrozila úspěch průlomu. Hlavním a rozhodujícím úkolem je, aby všechny prostředky protitankové obrany nepřítele byly vyřazené z boje v době, než se vlastní jednotky přiblíží na vzdálenost účinného dostřelu. Protitankové prostředky včetně protitankové zálohy se ničí v součinnosti všech druhů zbraní.

Základní znaky systému protitankové obrany nepřítele

Systém protitankové obrany západních jednotek se vyznačuje moderností a různorodostí zbraní, sladěností palebného systému jak u prvosledových jednotek, tak i v hloubce, účinnosti a intenzitou palby, kterou je možné usměrňovat a stupňovat s cílem zabezpečit maximální bojeschopnost, s diferenciací podle důležitosti směrů, sladěností palebné a manévrovací činnosti. Tím se vytváří hloubka protitankové obrany.

Systém protitankové obrany západních jednotek pozůstává z aktivních a pasivních prvků.

Do aktivních prvků protitankové obrany patří všechny zbraně a prostředky, které se zúčastňují boje proti tankům protivníka:

- granátometry do vzdálenosti 100 m,
- pancéřovky do vzdálenosti 300 m,
- bezzákluzové kanóny od 500 do 1 500 m,
- protitankové kanóny do 1 500 m,
- protitankové řízené střely do 2 000 m,
- tanky do 1 500 m,
- polní protiletadlové dělostřelectvo 1 000 až 1 500 m,
- polní dělostřelectvo z palebných postavení pro nepřímou střelbu od 3 do 16 km.

Do pasivních prvků protitankové obrany zahrnujeme opatření, která zamezují překvapivému a nenadálému napadení a přitom zpomalují a snižují účinnost nepřátelských tanků. Do těchto opatření můžeme počítat:

- znalost a neustálé sledování varovných signálů,
- sledování činnosti nepřátelských tanků,
- protitankové překážky, zátarasy a léčky,
- protitanková minová pole.

Podle západních názorů použité síly a palebné prostředky v systému protitankové obrany musí zabezpečit vysokou palebnou a manévrovací schopnost.

Protitanková obrana na stupni divize zahrnuje:

- systém protitankové obrany brigád (pluků),
- divizní protitankovou zálohu,
- tanky a obrněné transportéry v hloubce obrany,
- dělostřelectvo jakož i minová pole, léčky a zátarasy,
- vrtulníky vyzbrojené protitankovými řízenými střelami.

Obranný rajón praporu a rotní opěrný bod se buduje z hlediska protitankové obrany. Zásadou protitankové obrany je ochrana boků, mezer a součinnost s protitankovou zálohou. V rotních opěrných bodech se řeší protitanková obrana jak vlastními prostředky, tak i přidělenými posilovacími prostředky. V rotním protitankovém opěrném bodě je 4 až 5 protitankových skupin, které jsou vyzbrojené granátometry a pancéřovkami. Jejich palba může být centralizovaná, nebo na samostatných směrech. Má-li rota přidělené tanky, které jsou vhodně zakopané, může být palba koordinovaná i s těmito prostředky. Tyto prostředky jsou určeny především pro boj z blízka.

K zabezpečení hloubky protitankové obrany na stupni prapor, brigáda (pluk), divize se vytváří protitanková záloha.

Praporní protitankovou zálohu budou tvořit zpravidla 1 až 2 tankové čety, nebo 1 až 2 čety bezákluzových kanónů, nebo 1 až 2 čety protitankových řízených střel. Praporní protitanková záloha se rozmísťuje v hloubce praporního obranného rajónu a na nejdůležitějších a nejnebezpečnějších směrech má plánovaný 2 až 3 palebné čáry. První palebná čára je zpravidla uvnitř rotních opěrných bodů, nebo k přehrazení mezer.

Brigádní protitankovou zálohu tvoří zpravidla jedna tanková rota, nebo dvě bezákluzové kanónové roty. Protitanková záloha brigád je umístěna za praporními obrannými rajóny a na nebezpečných směrech má plánovaný 2 až 3 palebné čáry. První palebná čára je za rotními opěrnými body, nebo za praporními rajóny. Vyčleněné prostředky do protitankové zálohy

brigády jsou schopné přehradit čáru v šířce 1 000 až 1 500 m. Umístění protitankové zálohy brigády, jakož i palebné čáry jsou na nejnebezpečnějších směrech; přitom se budují jak hlavní, tak i záložní palebná postavení.

Divizní protitankovou zálohu tvoří protitankové prostředky divize. Použití protitankové zálohy divize je obdobné jako u brigád. Zaujímá prostor za obranným rajónem brigády na nejnebezpečnějším tankovém směru. Zásah divizní protitankové zálohy je plánován na 1 až 2 důležité směry; na každém z nich předem připravuje 2 až 3 palebné čáry. Protitankové zálohy se zpravidla posilují ženijními jednotkami, které zabezpečují zaujímání palebných čar a kladení minových polí.

Úkoly prostředků a sil rozmístěných v protitankové obraně:

- ničit nepřátelské tanky a obrněné transportéry před předním okrajem hlavního obranného postavení,
- zabránit útočícím tankům přiblížit se k opěrným protitankovým bodům jakož i jejich prolomení s důrazem na mezery,
- vynutit si oddělení pěchoty od tanků a obrněných transportérů,
- zabezpečit boky a mezery,
- zabezpečit a podporovat protizteče,
- zabránit využívání účinků jaderných úderů.

Rozeberem si krátce činnost sil a prostředků v protitankové obraně v průběhu bojové činnosti. Vyčlenění pozorovatelů signálů o zahájení útoku nepřátelských tanků jsou rozmístěni v celé hloubce obrany. Po zjištění pohybu nepřátelských tanků zabezpečují okamžité proniknutí signálů k jednotkám protitankové obrany. Proti zjištěným útočícím tankům a obrněným transportérům působí vyčleněné prostředky již v zabezpečovacím pásmu, jakož i dělostřelectvo a letectvo. Dělostřelectvo ničí útočící tanky a obrněné transportéry při rozvíjení do bojových sestav a soustředěnými a přehradnými palbami; tím jim způsobuje ztráty a zpomaluje jejich postup. Dovedným sladěním palby dělostřelectva a leteckých úderů, jakož i využitím předem připravených protitankových minových polí, snaží se vojska usměrnit útok na směr, kde je protitanková obrana nejsilnější a tím se snaží znemožnit průlom obrany.

Hlavním úkolem protitankových prostředků prvosledových rot je ničit tanky ještě před hlavním obranným postavením s tím zabránit jejich proniknutí do hloubky vlastní obrany. Zvlášť důležitý úkol plní v protitankové obraně zamaskované a zakopané tanky, které vy-

tvářejí výhodná palebná ohniska. Podávají se útočícím tankům proniknout obranou je nutné je izolovat od ostatních jednotek manévrem a palbou.

Činnost protitankových záloh je závislá na síle útočících jednotek, na tempu, na hloubce proniknutí a na čase nutném k zaujetí palebné čáry. V závislosti na tom zaujmají buď předem připravené čáry, nebo plní úkol z daného postavení. Tím plní hlavní úkol protitankové zálohy — ničit tanky a obrněné transportéry.

Zdolávání systému protitankové obrany, obsah a prostředky

Ze všech uvedených zásad je zřejmé, že nepříteli věnuje značnou pozornost prostředkům protitankové obrany a jejich využití v boji. Za základ obrany považuje protitankovou obranu a úspěšné plnění hlavních úkolů v boji s nepřátelskými tanky. Rychlé zdolání nepřátelské obrany je nemožné bez včasného zničení protitankových prostředků. Proto by nebylo účelné ani cílevědomé zasazovat síly a prostředky i při zvláštní důležitosti, pokud nejsou vyřazené protitankové prostředky nepříteli. Pod pojmem zdolání systému protitankové obrany nepříteli rozumíme komplex bojové a palebné činnosti, která směřuje k úplnému zničení nepřátelské obrany a v ní rozmístěných palebných prostředků, které jsou schopné ničit vlastní tanky a obrněné transportéry. Obsahem zničení systému protitankové obrany nepříteli tedy bude ničení jaderných prostředků, dělostřelectva, bezzákluzových kanónů, protitankových řízených střel, samohybných kanónů, zakopaných tanků a obrněných transportérů a v neposlední řadě protitankových záloh.

Boje v systému protitankové obrany se zúčastní tyto prostředky:

- raketové jednotky s jadernou, chemickou nebo tříštivou náplní,
- letectvo s jadernými nebo tříštivými pumami,
- vrtulníky vyzbrojené protitankovými řízenými střelami,
- polní dělostřelectvo,
- protitankové dělostřelectvo a protitankové řízené střely,
- tanky,
- bezzákluzové kanóny a pancéřovky.

Činnost vlastních sil a palebných prostředků při ničení protitankových sil nepříteli je závislá na účinnosti použitých prostředků, na rozmístění a druhu cíle, na jeho vzdálenosti, na vzájemné palebné součinnosti jednotlivých druhů použitých zbraní a na možnosti manévru nepřátelských protitankových prostředků. Při roz-

Může vzniknout situace, že protitanková záloha praporem vedením palby z obranného rajónu zpomaluje postup útočících tanků. Přitom brigádní protitanková záloha a divizní protitanková záloha pod touto ochrannou palbou se rozvíjejí na nejnebezpečnějších směrech a zaujmají předem připravené palebné čáry. Podle názoru západních odborníků je možné používat protitankovou zálohu buď na předem připravených čarách, nebo v daném prostoru rozmístění.

boru sil a palebných prostředků protitankové palebné obrany nepříteli můžeme dojít k závěru, že vzhledem k jejich charakteru, činnosti a rozmístění musíme k jejich zničení volit použití vlastních prostředků velice obezřetně a promyšleně.

Některé palebné prostředky je nutné ničit ihned po jejich zjištění. Ostatní palebné prostředky se mohou ničit v průběhu bojové činnosti. Systém protitankové obrany bude mít prvky, k jejichž zničení bude třeba použít zvlášť vyčleněné protitankové prostředky. Ničení ostatních protitankových prostředků v systému protitankové obrany je možné bez vyčlenění zvláštních skupin. Mimo to je nutné počítat s tím, že zničení značné procenta protitankových prostředků (60 až 70 %) je možné dosáhnout jen kombinací palby více palebných prostředků a správným sladěním palebného systému.

Vzhledem k charakteru a pevnosti systému nepřátelské protitankové obrany je ničení nepřátelských protitankových prostředků výraznější při použití klasických prostředků, kdy vojska prolomují nepřátelskou protitankovou obranu v poměrně malém úseku. Bereme-li na vědomí tu skutečnost, že ničení protitankové obrany nepříteli není bezvýznamná záležitost, ale že uskutečňuje ve prospěch vlastních útočících tanků, potom je třeba zabezpečit ničení protitankových prostředků, aby se znemožnila jejich palba v úseku průlomu jakož i na bocích a znemožnila činnost palbou s manévrem protitankových záloh. To vcelku zahrnuje úkoly v průběhu ničení protitankové obrany nepříteli. Je třeba zničit všechny protitankové prostředky, které mohou být použité v systému protitankové obrany, především v pásmu průlomu, na předpokládaných tankových směrech, v protitankových opěrných bodech, dále ukryté protitankové prostředky v mezerách, a konečně znemožnit manévry a možnost zaujetí předpokládaných čar. Kromě toho je důležité zabránit nepříteli

ským tankům, aby se svou manévrovací činností dostaly z nezasaženého úseku do pásma průlomu. Důležitost tohoto úkolu potvrď fakt, že ke zdolání nepřátelské obrany a zabezpečení útoku jedné divize je potřebné zničit 60 až 100 protitankových prostředků nepřítele v daném útočném pásmu.

Rozdílnou činnost při použití vlastních prostředků můžeme posuzovat ze dvou hledisek.

1. Je-li nutné vyčlenit zvláštní prostředky ke zničení nepřátelského protitankového prostředku, nebo tento úkol splní zásah palby dělostřelectva a úder letectva do systému protitankové obrany nepřítele.

2. Ve kterém období je třeba zničit protitankový prostředek nepřítele.

Na základě toho můžeme stanovit, že ke zničení ručních protitankových zbraní v rotních protitankových opěrných bodech není nutné vyčleňovat zvláštní prostředky, protože po palebné přípravě a palebné podpoře bude spolehlivě umlčeno 25 až 30 % těchto palebných prostředků a živé síly. Z jiného hlediska můžeme tvrdit, že vystupňováním intenzity palebné podpory a zasazením vlastních tanků do boje se vylučuje možnost, aby byly schopné klást vážnější odpor pro svojí malou účinnost a dostřel.

Jiná je situace při organizování boje k ničení bezzákluzových děl, samohybných protitankových děl, protitankových řízených střel a zakopaných tanků. Tyto prostředky se mohou rozmisťovat:

- v rotních protitankových opěrných bodech,

- mezi opěrnými body v samostatných palebných ohniscích nebo úkrytech,

- v opěrných bodech v hloubce mimo protitankovou zálohu, v samostatných opěrných bodech anebo rozvinuté na palebných čarách,

- v prostorech soustředění protitankových záloh.

Způsoby rozmístění protitankových pro-

středků nám určí způsob jejich zničení. Boj proti protitankovým prostředkům a jejich spolehlivé zničení vyžaduje použití 2 až 3 prostředky různého charakteru a účinku. Budou to z části palebné údery dělostřelectva a letectva. Závěrečnou fází ničení uskutečňují protitankové kanóny protitankové řízené střely a v neposlední řadě palba vlastních tanků. Důležitost v cílevědomém zničení protitankových prostředků rotních protitankových opěrných bodů v mezerách má vyčlenění zvláštní skupiny z vlastních protitankových prostředků, především protitankových řízených střel. Určené zvláštní skupiny musí v průběhu palebné přípravy spolehlivě zničit všechny zjištěné protitankové prostředky přímou střelbou v celé hloubce prvosledových praporů, a to do zahájení útoků tanků.

Protitankové prostředky a protitankové zálohy rozmístěné v hloubce obranných rájů nepříteli ničí v době palebné přípravy dělostřelectvo a letectvo. V době palebné podpory dokončí zničení protitankových prostředků vlastní protitankové řízené střely a tanky. Za velmi důležitou je třeba počítat skutečnost, že zničení nepřátelských protitankových prostředků je možné jen vzájemným sladěním palebného systému s překrýváním palby vlastních prostředků. V praxi to znamená, že palba dělostřelectva a údery letectva směřují k rozbíjení obrany nepřítele a ke zničení protitankových prostředků. Pod ochranou této palby se vysunují vlastní protitankové řízené střely na výhodnou vzdálenost, aby mohly ničit přímou střelbou neumlčené protitankové prostředky. Pod ochranou palby protitankových řízených střel vyrážejí k útoku tanky, které dokončí zničení protitankových prostředků a tím i úplné rozbíjení systému nepřátelské obrany. Zničení systému nepřátelské protitankové obrany se uskutečňuje tedy ve dvou na sebe navazujících obdobích:

- palebnou přípravou,

- vlastním útokem.

Činnost ke zdolání systému protitankové obrany nepřítele v době palebné přípravy

Tato činnost v sobě zahrnuje:

- zjištění protitankových prostředků v systému nepřátelské obrany,

- k zabezpečení jejich zničení určit a vyčlenit vlastní prostředky,

- zabezpečit předstunutí a rozvinutí určených skupin jakož i jejich ochranu,

- sladění činnosti vlastních palebných prostředků různého charakteru a určení.

Kromě stálých průzkumných úkolů není třeba zvlášť organizovat činnost ke zjišťo-

vání protitankových prostředků. Stálým úkolem je v první řadě zjišťovat těžké zbraně, a to přesně a spolehlivě. Bezpodmínečně nutné je zabezpečit, aby zjištěné údaje o těchto prostředcích se dostaly co nejrychleji těm velitelům a štábům, kteří zodpovídají za jejich zničení.

Průzkum předstunutých jednotek a předstunuté průzkumné skupiny se mohou dostat až na přední okraj nepřátelské obrany. Předstunuté jednotky svou počá-

teční aktivní činností přinutí nepřítele k prozrazení vlastního palebného systému. Tím získáme výhodnou příležitost ke zjištění protitankových prostředků prvosledových praporů. Úspěšné řešení tohoto úkolu je závislé na přesné a koordinované řízené činnosti jak plukovních, tak i divizních průzkumných skupin a podskupin. Protitankové řízené střely a ostatní protitankové prostředky vyčleněné do předsumnutých jednotek se rozvíjejí pod ochranou palby dělostřelectva. Tyto skupiny a podskupiny ničí zjištěné těžké zbraně a zakopané tanky. Třeba však počítat s tím, že nepřítel na tyto jednotky zahájí palbu vyčleněnými prostředky z jeho palebného systému. Proto nabývá na významu příprava ke zničení možných protitankových prostředků prvosledových praporů a zodpovědné určení úkolů vlastním palebným prostředkům.

Všeobecně je známa norma, že ke zničení několika zakopaných protitankových děl, tanků, protitankových řízených střel je třeba použít jeden až dva vlastní palebné prostředky. Již jsme uvedli, že k zabezpečení průlomu obrany nepřítel jednou divizí je nutné zničit 60 až 100 protitankových prostředků. Z toho 2/3, tedy 40 až 70 protitankových prostředků, je třeba očekávat nebo s nimi počítat v hloubce prvosledových praporů. Z těchto čísel vyplývá, že u divize je třeba mít 60 až 101

protitankových prostředků k úspěšnému splnění úkolů. Protitankové zálohy 2 pluků a divizní protitanková záloha v pásmu průlomu představují 60 protitankových prostředků. Proto je nezbytné a nutné k ničení protitankových prostředků prvosledových praporů použít část tankových jednotek. Praktické zkušenosti dokazují, že jedna tanková rota soustředěnou palbou na vzdálenost 2 až 3 km je schopná ničit protitankové prostředky rozmístěné v opěrných bodech.

Velkou pozornost si zasluhuje otázka rozdělení úkolů k ničení protitankových prostředků. V době palebné přípravy u všech prvosledových pluků zodpovídá za rozdělení úkolů a ničení těžkých zbraní velitel plukovního dělostřelectva.

Dělostřelectvo a letectvo v době palebné přípravy ničí zjištěné opěrné body a palebná ohniště. Prostředky pro přímou střelbu se mohou kombinovanou palbou zúčastnit palebné přípravy. Na začátku palebné přípravy můžeme vyčleněnými prostředky pro přímou střelbu zničit zjištěné těžké zbraně. Jednotky prolamující nepřátelskou obranu vysunují pod ochranu palby dělostřelectva své protitankové prostředky před přední okraj. Tam se rozvíjejí a v době přenásení palebného přepadu do hloubky ničí nově zjištěné nebo nezničené protitankové prostředky přímou střelbou.

Úkoly při zdolávání systému protitankové obrany v průběhu útoku

Po zahájení útoku přenáší dělostřelectvo palbu z předního okraje na opěrné body v hloubce. V této době rozvinuté protitankové prostředky před předním okrajem nepřítel vedou palbu podle možnosti s maximální intenzitou do prostoru prvosledových opěrných bodů. Do této činnosti se zapojují i útočící tanky. Za zvlášť kritický moment je třeba považovat jízdu vlastních tanků průchody v minových polích. Dosavadní zkušenosti svědčí o tom, že zabezpečení této činnosti je třeba věnovat pozornost.

Zahájení útoku předpokládá spolehlivé vyřazení protitankových prostředků v systému nepřátelské protitankové obrany. V úvahu musíme brát častou možnost výskytu protitankových prostředků ve vzdálenosti 1,5 až 2 km v hloubce nepřátelské obrany. Proto doprovodná palba je nedostačující. Nepřátelské protitankové prostředky ze zaujatých čar znamenají nebezpečí a mohou způsobit ztráty vlastních tanků. Z toho vyplývá, že útok není jednoduchý a musí být podporován jak prostředky pro přímou střelbu, tak i pro pro-

středky pro nepřímou střelbu, aby bylo možné ničit současně nepřátelské protitankové prostředky na několika předpokládaných čarách. Dělostřelectvo ničí palebnými přepady rozvíjející se protitankové zálohy, letectvo znemožňuje uskutečnit manévry nepřátelským tankům. Ke zjišťování přesunujících se nebo rozvíjejících se protitankových záloh můžeme s výhodou použít vrtulníky. Prostředky v útočné sestavě vojsk, jako protitankové kanóny a jiné zbraně, pod ochranou palby dělostřelectva a leteckých úderů soustavně ničí nově zjištěné protitankové prostředky a těžké zbraně a tím zabezpečují rychlý pohyb vlastním tankům.

Při ničení a zdolávání nepřátelského protitankového systému mají důležitou úlohu tanky, a proto je třeba s nimi počítat při plánování. Je třeba využít jejich palebných možností v součinnosti s obrněnými transportéry a pěchotou. Vzájemnou podporou a manévrovací činností jsou schopny ničit nepřátelské protitankové prostředky.

Upraveno z maďarského tisku